

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2012

909/2012

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 11 §:n 3 momentti ja 33 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 3 momentti laissa 1330/2006 ja 33 §:n 2 momentti laissa 95/1991,

muutetaan 4 a, 7 a, 11 c ja 12 §, 28 §:n 1 momentti sekä 29 ja 31 §,

sellaisina kuin ne ovat, 4 a § laissa 1255/2006, 7 a § laissa 1119/1985, 11 c § laissa 323/2011, 12 § laissa 1711/2009, 28 §:n 1 momentti ja 29 § laissa 1330/2006 ja 31 § laissa 1497/1994, sekä

lisätään lakiin siitä lailla 738/1992 kumotun 4 §:n tilalle uusi 4 §, lakiin siitä lailla 698/1982 kumotun 8 §:n tilalle uusi 8 §, lakiin uusi 8 a—8 c §, lakiin siitä lailla 698/1982 kumotun 9 ja 10 §:n tilalle uusi 9 ja 10 §, lakiin uusi 11 d §, lakiin siitä lailla 698/1982 kumotun 13 §:n tilalle uusi 13 §, lakiin uusi 13 a §, lakiin siitä lailla 956/1980 kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 §, lakiin uusi 14 a §, lakiin siitä lailla 698/1982 kumotun 3 luvun otsikon ja 15—18 §:n tilalle uusi 3 luvun otsikko ja 15—18 §, lakiin siitä lailla 389/1979 kumotun 27 §:n tilalle uusi 27 §, lakiin uusi 30 a §, lailla 698/1982 kumotun 32 §:n tilalle uusi 32 § sekä lakiin uusi 32 a §, seuraavasti:

4 §

Kunnan on huolehdittava lasten päivähoidon järjestämisestä asukkailleen sisällöltään sellaisena ja siinä laajuudessa kuin tässä laissa säädetään.

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa sitä, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Jollei henkilöllä ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa, häntä pidetään sen kunnan asukkaana, jossa hän oleskelee.

Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdit-

tava lasten päivähoidon järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevalle henkilölle kuin kunnan asukkaalle.

4 a §

Lasten päivähoidon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia (272/2005) sekä sen nojalla annettuja säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat voimassa tammikuun 1 päivänä 2013. Kunnassa on oltava sanottua henkilöstöä lasten päivähoidon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten.

Kunnan käytettävissä on oltava lasten päivähoitossa esiintyvää tarvetta vastaavasti erityislastentarhanopettajan palveluja.

7 a §

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutuksen yhteensovittamiseksi lapselle laaditaan kuntoutussuunnitelma yhteistyössä lapsen vanhempien ja tarpeen mukaan kunnan sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä koulutoimen kanssa.

2 luku

Hallinto

8 §

Lasten päivähoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Aluehallintovirastolle kuuluvat lasten päivähoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi päivähoidon ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo päivähoitoa erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

- 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
- 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
- 3) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Sosiaali- ja terveysministeriö laatii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kanssa tulostavoiteasiakirjan päivähoitoon liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi sovituaan tulostavoitteista opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

8 a §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitettun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat, jos tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavi-

rasto voi lisäksi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on myös oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Poliisin on tarvittaessa annettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa.

Tarkastuksessa erityisesti huomioon otettavista asioista ja tarkastusmenettelyn tarkemmasta sisällöstä sekä tarkastuksessa pidettävästä pöytäkirjasta ja sen säilyttämisestä ja säilyttämisaikasta voidaan antaa säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 b §

Jos lasten päivähoidon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi velvoittaa kunnan tai kuntayhtymän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon

uhalla tai uhallalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

8 c §

Jos lasten päivähoitoon ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menettänyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Tässä pykälässä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto ei tutki lasten päivähoitoa koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

9 §

Päivähoitoon liittyviä asiantuntijaviraston tehtäviä hoitaa Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitos, josta säädetään Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetussa laissa (668/2008). Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitos toimii tehtäviä hoitaessaan yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Sosiaali- ja terveystalouden ministeriö laatii Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa tulostavoiteasiakirjan päivähoitoon liittyvien tavoit-

teiden saavuttamiseksi sovittuaan tulostavoitteista opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

10 §

Kunta voi järjestää lasten päivähoitoon alaan kuuluvat tehtävät:

- 1) hoitamalla toiminnan itse;
- 2) sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa;
- 3) olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä;
- 4) hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta;
- 5) antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään kunnasta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettua toimintaa hoitavaan kuntayhtymään.

Hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalla kunnalliselta toiminnalta.

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia suorittamaan yksityiselle palvelujen tuottajalle korvausta vain osoittamiensa henkilöiden käyttämistä lasten päivähoitoon palveluista ja palveluseteliä käytettäessä hyväksymälleen yksityiselle palvelujen tuottajalle enintään palvelusetelin arvoon saakka.

11 c §

Kunta voi järjestää lasten päivähoitoa toisessa kunnassa asuvalle lapselle myös muulloin kuin 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

11 d §

Kunnalle tässä laissa säädetyistä tehtävistä huolehtii kunnan määräämä monijäseninen toimielin.

Toimielimen tehtävänä on myös edustaa kuntaa, valvoa sen oikeutta ja käyttää puhevaltaa lasten päivähoitoon yksilöllistä toimeenpanoa koskevilla asioilla ja tehdä sen puolesta näissä asioissa sopimukset ja muut oikeustoimet.

Toimielimen laissa säädettyä päätösvaltaa ja oikeutta puhevallan käyttämiseen voidaan johtosäännöllä siirtää toimielimen alaisille viranhaltijoille.

Milloin kahden tai useamman kunnan koko lasten päivähoidosta huolehtii kuntayhtymä, sen on asetettava 1 momentissa tarkoitettu toimielin yhteisesti jäsenkuntia varten. Tälle toimielimelle on annettava myös muissa laeissa sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle säädetyt lasten päivähoidon toimeenpääntöä koskevat tehtävät.

Valtion virkamies, jonka tehtäviin kuuluu lasten päivähoidon ohjaus ja valvonta, ei ole virka-alueellaan vaalikelpoinen 1 momentissa tarkoitettuun toimielimeen.

12 §

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (1704/2009).

Kunnan on osoitettava voimavaroja valtionosuuden perusteena olevaan lasten päivähoitoon.

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä varten sekä perustamishankkeisiin. Avustuksen myöntämisestä säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009).

13 §

Lasten päivähoidosta perittäviin maksuihin sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia (734/1992) ja sen nojalla annettuja säännöksiä, sellaisena kuin ne ovat voimassa tammikuun 1 päivänä 2013.

13 a §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tämän lain perusteella järjestettyyn toimintaan sovelletaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (812/2000) sellaisena kuin se on voimassa tammikuun 1 päivänä 2013.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 23 §:ssä tarkoitettu muistutus tehdään päivähoidon osalta lasten

päivähoidon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai päivähoidon johtavalle viranhaltijalle.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan muussa lainsäädännössä olevia säännöksiä sosiaalihuollosta ja sosiaalipalveluista soveltuvin osin myös lasten päivähoitoon.

14 a §

Sen lisäksi mitä 11 §:n 2 momentissa säädetään, suomen- tai ruotsinkielisen palvelunkäyttäjän oikeudesta käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään säädetään kielilain (423/2003) 10 §:ssä, oikeudesta tulkkaukseen 18 §:ssä ja oikeudesta saada toimituskirja omalla kielellään 20 §:ssä.

Kaksikielisessä kunnassa ja kaksikielisiä tai sekä suomen- ja ruotsinkielisiä kuntia käsitävässä kuntayhtymässä lasten päivähoito järjestetään kunnan tai kuntayhtymän molemmilla kielillä siten, että palvelunkäyttäjä saa palvelua valitsemallaan kielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Kunnan tai kuntayhtymän on lisäksi huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat lasten päivähoitoon liittyvässä asiointissaan tarvittaessa käyttää omaa kieltään, joko suomea, islantia, norjaa, ruotsia tai tanskaa. Kunnan tai kuntayhtymän on tällöin mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset saavat tarvittavan tulkkaus- ja käännösavun.

3 luku

Yksityinen lasten päivähoito

15 §

Yksityisellä lasten päivähoitolla tarkoitetaan lasten päivähoitoa, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

16 §

Jollei tässä laissa muuta säädetä, sovelletaan yksityiseen lasten päivähoitoon tämän lain lisäksi yksityisistä sosiaalipalveluista an-

nettua lakia (922/2011). Lakia sovelletaan sellaisena kuin se on voimassa tammikuun 1 päivänä 2013.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvat yksityiseen lasten päivähoidon liittyvät tehtävät ja toimivalta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Sen estämättä mitä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 42 §:n 2 momentissa säädetään, tarkempia säännöksiä mainitun lain 11 ja 12 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja tekemisestä sekä 41 §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle suoritettavasta maksuusuudesta lasten yksityisen päivähoidon osalta voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

17 §

Yksityisen lasten päivähoidon osalta yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 3 §:n 1 momentissa määritellyjä valvontaviranomaisia ovat tämän lain 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettu toimitus tai sen määräämä viranhaltija, aluehallintovirasto sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

18 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto tai opetus- ja kulttuuriministeriö ei tutki yksityistä lasten päivähoidon koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

Tämän lain 17 §:n mukaisilla valvontaviranomaisilla tai opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada yksityiseltä lasten päivähoidon tuottajalta ja toisiltaan tehtäviensä suorittamista varten tarvittavat tiedot ja selvitykset maksutta.

27 §

Kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoidon henkilöstö peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkustavasta riippuen osallistuu riittävästi sille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

28 §

Yksityisen päivähoidon tuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten päivähoitotoimintaa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista lasten päivähoidosta vastaavalle 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettulle kunnan toimielimelle.

29 §

Jos 28 §:ssä tarkoitettu päivähoitopaikka tai siinä annettu hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna toimielimen on pyrittävä sopivilla keinoilla saamaan aikaan korjausasiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimitus voi kieltää pitämästä lasta sanotussa päivähoitopaikassa.

30 a §

Lapsen päivähoidon ottamista koskevaan päätökseen, jonka 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettu toimitus tai sen alainen viranhaltija on tehnyt, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada päätös 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna toimituksen käsiteltäväksi, jos hän 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan sitä vaatii. Päätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamisesta toimituksen käsiteltäväksi. Asia on käsiteltävä kiireellisenä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu viranhaltijan päätös voidaan toimittaa asianomaiselle tiedoksi kirjeellä postitse. Tiedoksisääntöä katsotaan tällöin tapahtuneen, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös asianomaisen ilmoittamalla osoitteella varustettuna on annettu postin kuljetettavaksi. Muutoin on noudatettava, mitä oikaisuvaatimusmenettelystä hallintolaisissa (434/2003) säädetään.

31 §

Sen estämättä, mitä 30 a §:ssä säädetään, 11 a §:ssä tarkoitettuun lapsen päivähoidon ottamista koskevaan 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna monijäsenisen toimituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen

tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan antaa sa-
nottuna aikana myös toimitelmalle, jonka on
oman lausuntonsa ohella toimitettava se hal-
linto-oikeudelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta,
jos muutoksenhausta on säädetty toisin tai se
on kielletty eikä milloin päätös kuntalain
(365/1995) mukaan voidaan siirtää kunnan-
hallituksen käsiteltäväksi.

32 §

Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea
muutosta valittamalla.

32 a §

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2012

yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön
kanssa sellaiset tämän lain muutokset, joilla
voi olla vaikutuksia lasten kotihoidon ja yksi-
tyisen hoidon tuesta annetun lain mukaisiin
asioihin. Sosiaali- ja terveysministeriö val-
mistelee yhteistyössä opetus- ja kulttuurimi-
nisteriön kanssa sellaiset kotihoidon ja yksi-
tyisen hoidon tuesta annetun lain muutokset,
joilla voi olla vaikutuksia päivähoitojärjestel-
mään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Peruspalveluministeri *Maria Guzenina-Richardson*